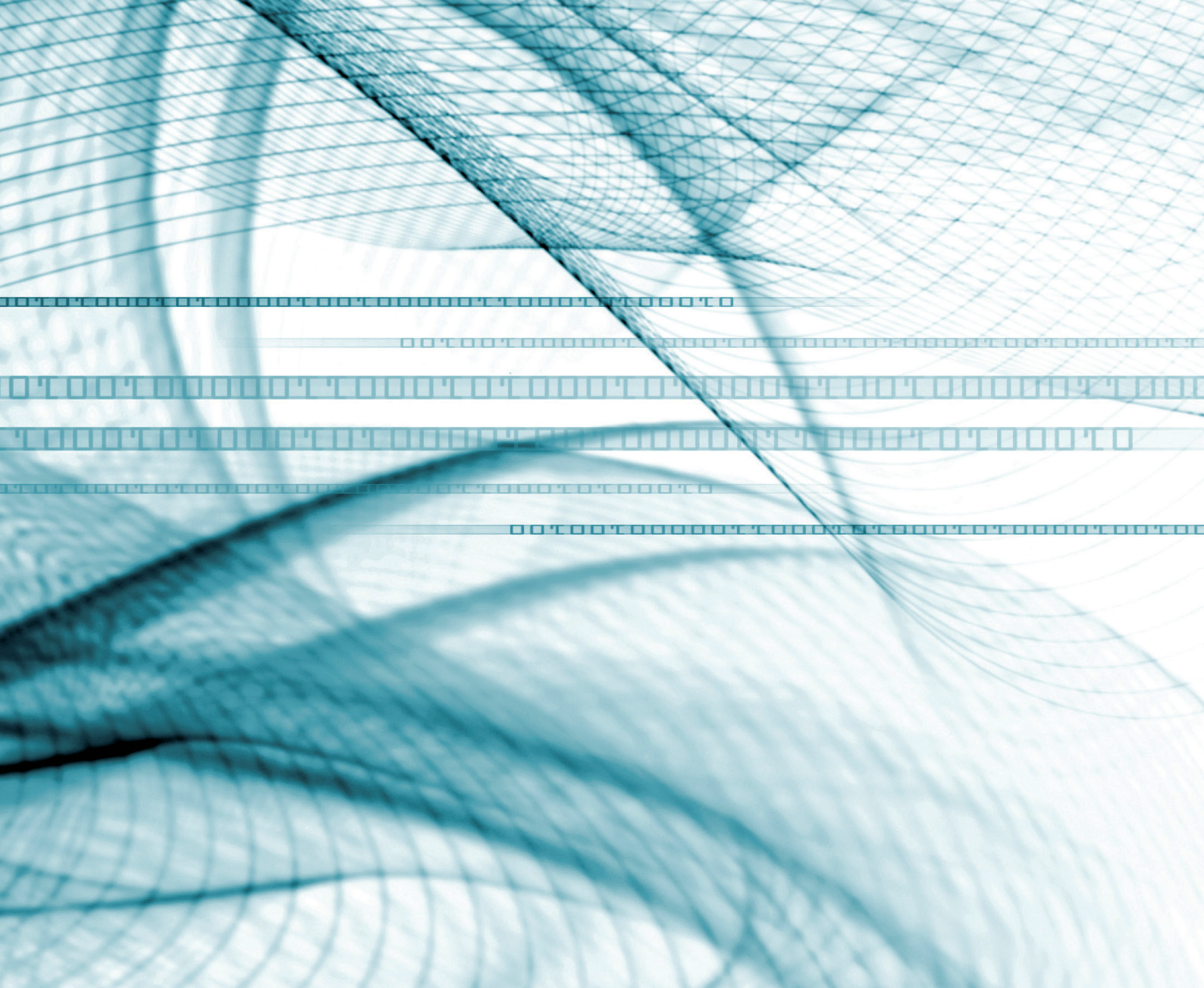

KESKI-SUOMEN MAAKUNTAOHJELMAN TOTEUTTAMISSUUNNITELMA 2011–2012
MAAKUNNAN YHTEISTYÖASIAKIRJA 2011 –2012

KESKI-SUOMEN LIITTO
Regional Council of Central Finland

Julkaisija:

Keski-Suomen liitto
Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä
Puhelin 020 7560 200 / vaihde

Julkaistu:

A 31
ISBN 978-951-594-375-0
ISBN 978-951-594-376-7 (sähköinen versio)
ISSN 0788-7035

Painos:

300 kpl

Painopaikka:

Jyväskylän yliopistopaino

Jyväskylä 2010

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO	4
2. MAAKUNNAN KEHITYSNÄKYMÄT JA TAVOITTEET	5
3. MAAKUNTAOHJELMAN TOTEUTTAMINEN	9
4. NEUVOTTELUKYSYMYKSET	12
5. LAAJA-ALAISESTI TOTEUTETTAVAT YHTEISHANKKEET	15
6. ARVIOINNIT	16

Liitteet: Rahoitustaulukot

1. JOHDANTO

Maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelma vuosille 2011 – 2012 yksilöi ja ajoittaa kesäkuussa 2010 hyväksytyn nelivuotisen Keski-Suomen maakuntaohjelman tavoitteita. **Keski-Suomen maakuntaohjelma 2011 – 2014** on tahdonilmaus maakunnan kehityksen vaatimista toimenpiteistä. Maakuntaohjelman toteuttaminen luo edellytykset maakunnan asukkaiden hyvinvoinnille, turvaa elinkeinoelämän kilpailukykyä ja osaajien saatavuutta sekä mahdollistaa koko maakunnan tasapainoisen kehittämisen.

Keski-Suomen maakuntaohjelma perustuu maakuntasuunnitelmaan ja maakunnan kehittämiseksi laadittuihin erillisstrategioihin. Ohjelman rahoituksesta vastaavat valtio tulo- ja menoarvion osoitetulla aluekehittämishoituksella ja kehittämisohjelmien rahoituksella, maakunnan kunnat sekä EU:n rakennerahasto-ohjelmat ja lukuisat hankkeita toteuttavat yritykset ja organisaatiot.

Keski-Suomen maakuntaohjelman neljä kehittämiskokonaisuutta ovat: (1) menestyvä yritystoiminta, (2) osaamisella menestykseen, (3) hyvinvoiva kansalainen sekä (4) vetovoimainen toimintaympäristö.

Maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelma kokoaa yhteen Keski-Suomen kehittämistahdon konkreettisissa ja välitöntä rahoitusta edellyttävissä kehittämiskohteissa. Tiiviissä yhteistyössä maakunnan toimijoiden kanssa valmisteltua toteuttamissuunnitelmaa voidaan kutsua maakuntabudjetiksi – maakunnallistetuksi valtion talousarvioesitykseksi. Valmistelun ajoittumiseksi paremmin valtakunnalliseen budjettikalenteriin, on toteuttamissuunnitelman aikataulua maakunnista esitetty toistuvasti siirrettävän aiemmaksi. Toteuttamissuunnitelman painoarvoa lisää sen kytkeytyminen entistä tiiviimmäksi ja vaikuttavammaksi osaksi valtion aluevirastojen strategista tulossuunnittelua.

Tämän toteuttamissuunnitelman laadintaan osallistui seututilaisuuksissa runsaat 100 asiantuntijaa. Mukana oli kuntien, kuntayhtymien, kehittämisyritysten, valtion alue- ja paikallisviranomaisten, koulutusorganisaatioiden sekä useiden järjestöjen edustajia. Suunnitelma laadittiin samanaikaisesti ja tiiviissä yhteistyössä Keski-Suomen ELY-keskuksen strategisen tulossuunnitelman kanssa.

Maakunnan yhteistyöasiakirja laadittiin yhdessä toteuttamissuunnitelman kanssa. Toteuttamissuunnitelma arvioitiin ympäristön ja tasa-arvon, yrittäjyyden sekä maaseudun näkökulmista. Maakunnan yhteistyöryhmä hyväksyi maakunnan yhteistyöasiakirjan ja käsitteli toteuttamissuunnitelman 22.9.2010. Toteuttamissuunnitelma hyväksyttiin maakuntahallituksessa 29.9.2010.

Kiitämme kaikkia valmisteluun osallistuneita arvokkaasta panoksestanne maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelman ja maakunnan yhteistyöasiakirjan valmistelussa.

Jyväskylässä 30.9.2010

Helena Pihlajasaari
maakuntahallituksen
puheenjohtaja

Kauko Lehtonen
maakunnan yhteistyöryhmän
puheenjohtaja

Anita Mikkonen
maakuntajohtaja

2. MAAKUNNAN KEHITYSNÄKYMÄT JA TAVOITTEET

Yhteistyön, yrittäjyyden ja osaamisen Keski-Suomi

Keski-Suomen maakuntaohjelman 2011 – 2014 tavoitteet ovat:

- saada Keski-Suomen elinkeinoelämä pikaisesti uudelle tuotantoon ja vientiin perustuvalla kasvu-uralla
- kasvattaa aluetaloutta kohdentamalla kehittämisvarat valittuihin klustereihin, metsä- ja uudistuvan energian klusteriin sekä palvelualojen viennin kehittämiseen ja kansainvälistymiseen
- tuottaa työvoiman kysynnästä ajantasaista ennakointitietoa, millä vaikutetaan koulutus-, tutkimus- ja kehittämistoiminnan suuntaamiseen
- suunnata kehittämisvaroja infrastruktuurin kohteisiin, erityisesti tie- ja rataliikenteessä
- tehostaa maakunnallista palvelutuotantoa
- hyödyntää luovuutta kaikilla kehittämistyön alueilla
- mahdollistaa kansalaisyhteiskunnan toimivuus

Taantuma koetteli kovalla kädellä Keski-Suomea. Maakunnan yritysten vientitulot vähenivät vuositasolla miljardi euroa, useat kunnat joutuivat sopeuttamaan toimintojaan ja asuntokauppa- sekä tuotanto hiljenivät. Työttömien työnhakijoiden ja erityisesti lomautettujen määrät lisääntyivät. Vuoden 2010 aikana elpyminen käynnistyi erityisesti metsäteollisuudessa, teknologiateollisuudessa sekä talonrakennuksessa. Kuntien verokertymisessä talouden virkistyminen näkyy viiveellä. Maakunnan työttömyys on edelleen valtakunnan neljänneksi vaikeinta.

Taloudellisen aktiivisuuden rakentamisessa maakunnan menestymisen kannalta kriittisiä tekijöitä ovat:

- osaamis- ja koulutusrakenteen määrän, laadun ja työelämälähtöisyyden kehittyminen

- metsäteollisuuden markkinatilanteen ja tuotantorakenteen kehittyminen
- teknologiateollisuuden uudistumiskyky ja vientimahdollisuuksien rakentaminen
- innovaatioverkoston hyödyntäminen sekä
- kuntapalveluiden – erityisesti hyvinvointipalveluiden – tuottaminen

Osaavan työvoiman saatavuudesta huolehtiminen on maakunnan yksi tärkeimmistä toimenpiteistä. Elinkeinoelämän tuottavuus sekä palveluiden saatavuus ja laatu edellyttävät eri alojen osaajia. Keski-Suomea kehitetään monialaisen ja -tasoisen koulutuksen maakuntana, joka houkuttelee uusia osaajia. Toimiva ennakointijärjestelmä on maakunnan menestymisen avaintekijä työikäisen väestön vähetessä.

Elinkeinojen kehittäminen on kovien haasteiden edessä. Elinkeinojen kehittämistä jatketaan valitulla kärklusterimallilla. ”Uudistuvat koneet ja laitteet”, ”Bioenergiasta elinvoimaa” ja ”Kehittyvä asuminen” -klustereiden toimintaa tehostetaan, tiivistetään klustereiden yhteistyötä osaamiskusalojen kanssa ja etsitään maailmalta uusia hyviksi koettuja toimintatapoja. Seuduilla jatketaan työtä laajemman elinkeinopohjan ja uusien työllistävien avausten löytämiseksi.

Keski-Suomen väestömäärä on kasvu-uralla. Se perustuu Jyväskylän seudun vahvaan kehitykseen. Maakunnan keskuseudun vetovoimaan ja väestökehitykseen vaikuttavat merkittävästi Jyväskylään sijoittuneet koulutusorganisaatiot. Niiden toimintaedellytykset valtakunnallisina ja alueellisina huippuosaamisen sekä työelämälähtöisen osaamisen tuottajina ovat avainasemassa. Koulutusorganisaatioiden aloituspaikkamäärissä tavoitellaan hallittua kasvua ja sisällöllistä uudelleenkohdentusta osaamisen kysynnän perusteella.

Väestön ikärakenteen muuttuminen vaikuttaa merkittävästi kehittämistoimien suuntaamiseen. Mittavat eläköitymiset työelämästä edellyttävät koulutuksen suuntaamista maakunnan perustamialoilta: metsäklusterin ammatteihin, teknologia-

teollisuuteen, koulutus- ja tietointensiivisiin tehtäviin sekä hyvinvointipalveluihin. Väestön ikääntymisen myötä laadukkaiden ja kustannustehokkaiden hyvinvointipalveluiden järjestäminen on merkittävä julkistalouden haaste.

Haasteista merkittävin on edelleen erittäin korkea työttömyys. Kehittämistoimin vaikutetaan osaamisen vahvistumiseen, työllistymismahdollisuuksien laajentumiseen ja yrittäjyyden voimistumiseen. Jatketaan ”Toimivat työmarkkinat – osaajia ja työpaikkoja Keski-Suomeen” -ohjelman toteutusta.

Tutkimus- ja kehittämistyö suuntautuu koulutus- ja tutkimusorganisaatioiden erityisosaamiseen, elinkeinoelämän innovaatioihin sekä valtakunnallisille osaamiskeskusaloille. Valtakunnallista ja kansainvälistä tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoitusta pyritään hyödyntämään nykyistä enemmän. Kehittämistoiminnassa korostetaan uusia innovaatiota sekä tutkimustiedon soveltamiseen liittyviä kokeiluja. Maakuntaan luodaan innovaatiokeskittymä, jossa monialainen ja -tasoinen koulutus sekä elinkeinoelämä muodostavat kehittämissuuntautuneen verkoston. Toimijoita kannustetaan hallittuun riskinottoon. Tutkimus- ja kehittämistyötä suunnataan entistä enemmän pk-yrityssektorin hyödyksi.

Tulevaisuudessa ympäristönsuojelun isot haasteet kohdistuvat ilmastomuutoksen hidastamiseen, luonnon monimuotoisuuden ja arvokkaiden kulttuuriympäristöjen säilyttämiseen sekä vesien-suojeluun ja -hoitoon.

Keski-Suomi sijaitsee valtakunnan keskiössä, ja se edellyttää toimivia liikenneyhteyksiä. Valtatien 4 (Helsinki–Jyväskylä–Oulu) liikenteen sujuvuus ja turvallisuus paranevat Jyväskylän eteläpuolella Lusi–Vaajakoski -osuuden valmistuttua. Samalla kuitenkin ongelmat Vaajakoskella ja Jyväskylän pohjoispuolisella tieosuudella korostuvat entistään. Maakunnasta kiirehditään erityisesti VT 4:n rakentamispäätöstä Kirrin ja Äänekosken välisellä osuudella.

Lentoliikenteen ongelmat korostuivat vuoden 2010 aikana toisen lentoliikenneoperaattorin vetäydyt-

tyä Jyväskylän reittilennoilta. Volyymien kääntäminen uudelleen nousuun kotimaan liikenteessä ilmentää maakunnan elinkeinoelämän vahvistumista. Myös kansainvälisten yhteyksien avaamista on maakunnasta esitetty toistuvasti.

Keski-Suomen maakuntakaava osoittaa alueita tulevia tarpeita varten muun muassa asumiseen, työpaikoille ja palveluille. Jyväskylän kaupunkiseutu kasvaa tulevaisuudessa pääliikenneverkon suuntiin. Seudulliset virkistysalueet painottuvat Jyväskylän ja viiden seutukuntakeskuksen läheisyyteen sekä vesistöjen varsille. Kaavassa ovat mukana myös keskeiset matkailupalvelujen alueet. **Vaihemaakuntakaavoista** on hyväksytty Jyväskylän seudun jätteenkäsittelykeskusta ohjaava 1. vaihemaakuntakaava. Keski-Suomen maakuntahallitus on hyväksynyt 2. vaihemaakuntakaavan, joka käsittelee maa-aineshuoltoa, erityisesti soraa ja hiekkaa, sekä maa-aineshuoltoon liittyviä luontoarvoja.

Arvio toteuttamissuunnitelman 2010 – 2011 toteutumisesta

Maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelmassa vuosille 2010 – 2011 maakunnan esitykset tiivistettiin kolmeksi kokonaisuudeksi. Toteuttamissuunnitelman strategiset hankkeet olivat: {1} työllisyyden parantaminen, {2} elinkeinokärkien uudistaminen ja {3} liikenteellisen saavutettavuuden parantaminen.

1) Työllisyyden parantaminen

Tavoitteena oli pitää yritysten kehittämisavustukset teollisuuden työpaikkojen uudistamiseksi maksimimääräisinä ja hyödyntää Finnvera Oyj:n suhdannerahoitusta.

Toteuma: Tavoite toteutui ja suhdannetilanteen mukaisesti koko maakunnan alueella organisoitiin seuduittain rakennemuutosryhmiä, joiden esittämille toimenpiteille haettiin valtion rahoitusta. Taantuman vuoksi EU:n alue- ja rakennepoliittikan rahoitusta siirrettiin ohjelmakauden loppuvuosilta aiemmin hyödynnettäväksi.

Tavoitteena oli jatkaa Toimivat työmarkkinat – Osaajia ja työpaikkoja Keski-Suomeen -ohjelman (OSAT) toteutusta määrätietoisesti.

Toteuma: Elinkeinorakenteen muutokseen vastaamiseksi käynnistettiin rakennemuutosryhmien esittämiä toimenpiteitä. Tavoitteena ollut Keski-Suomen nuorisotyöttömyyden puolittaminen ja koulutuspaikan järjestäminen kaikille peruskoulunsa päättävälle ei toteutunut pääosin suhdannetilanteen heikkenemisen vuoksi. Nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi aloitettiin uusia erityistoimia. ELY-keskuksen toimenpiteiden lisäksi myös Keski-Suomen liitto osoitti rahoitusta nuorten työllistymiseen. Toisen asteen ammatillisen koulutuksen aloituspaikkoja saatiin tavoitteen mukaisesti lisää.

2) Elinkeinokärkien uudistaminen

Tavoitteena oli jatkaa hajautetun bioenergiatuotannon kehittämistä ja uusien ratkaisujen käyttöönottamista sekä bioenergian raaka-ainetuotannon ja jalostusketjun investointeja.

Toteuma: Bioenergia-alan kehittämisessä haettiin hallittua siirtymistä maakunnan energihuollon kehittämisestä bioenergia-alan yritystoiminnan kehittämiseen. Merkittävä tekijä alan kehittämisessä oli vuoden 2010 alussa avattu Bioenergiakeskus Saarijärvelä. Tavoitteena on muodostaa Bioenergiakeskuksesta alan osaamista, tutkimusta ja tukipalveluita kanavoiva yksikkö yritystoiminnan tarpeisiin.

Tavoitteena oli edistää puuraaka-ainetta hyödyntävän toisen sukupolven biopolttonestetehtaan sijoittumista maakuntaan sekä lisätä bioenergian t&k-toimintaa.

Toteuma: Ratkaisua biopolttonestetehtaan sijoittumispaikasta ei ole tehty. Bioenergian t&k-toimintaa on lisätty tavoitteen mukaisesti ja konkreettina tuloksena tästä on em. Bioenergiakeskus. Alan kehittymistä vauhditettiin myös edistämällä bioenergiakuljetusten kannalta välttämättömän Äänekoski–Haapajärvi -radan perusparantamista ja sen yh-

teyteen sijoittuvien bioenergiaterminaalien rakentamista.

Tavoitteena oli myös vauhdittaa palveluliiketoiminnan kehittymistä mm. ottamalla palveluseteli laajasti maakunnan kunnissa käyttöön.

Toteuma: Toiminta oli tavoitteen mukaista.

3) Liikenteellisen saavutettavuuden parantaminen

VT 4 Helsinki – Jyväskylä – Oulu

- Tavoite: parannetaan Kirri – Äänekoski -osuus moottoritieksi
- Tavoite: rakennetaan Vaajakosken ohitustie
- Tavoite: rakennetaan ohituskaisista- ja keskikaideosuudet suunnitelmien mukaan

Toteuma: Toteuttamissuunnitelmassa esitettyjen liikenneinvestointien käynnistyminen ei osoittautunut suunnitelmakaudella mahdolliseksi. VT4:n kehittämisessä Kirri – Äänekoski -osuus odottaa edelleen investoinnin mahdollistavaa rahoituspäätöstä, kuitenkin em. osuudelle sijoittuva Hirvaskankaan eritasoliittymä valmistuu lopullisesti vuoden 2011 aikana. Vaajakosken ohitustien rakentamista ei ole voitu aloittaa. Ohituskaisista- ja keskikaideosuuksien rakentamisessa ovat suunnitelmat valmiit ja rakentaminen voidaan aloittaa rahoituksen järjestyessä.

Tavoitteena oli toteuttaa bioenergiakuljetusten kannalta tärkeän Äänekoski – Haapajärvi -rataosan perusparantaminen.

Toteuma: Rataosan kunnostamiseen saataneen lisärahoitusta valtion tulo- ja menoarviossa vuodelle 2011.

Tavoitteena oli kohdentaa alueellisten investointien määrärahaa keskisuurten tiehankkeiden rahoittamiseen, jotka oli nimetty maakunnan kärkihankkeiksi.

Toteuma: Keski-Suomen ELY-keskukselle osoitetulla kehittämisrahoituksella ei ole voitu aloittaa uusia tiekohteita.

Tavoitteena oli toteuttaa laajakaistainvestoinnit maakunnassa kattavasti ja kustannustehokkaasti.

Toteuma: Keski-Suomessa toteutetaan valtakunnallista Laakakaista kaikille -hanketta, jossa maakunnassa on edetty hankkeen rakentamisen tarjousvaiheeseen.

Tavoitteena oli varautua Keitele – Päijänne -kanavan siltojen alikulkukorkeuksien nostoon.

Toteuma: Kehittämistoimi ajoittuu tulevaisuuteen.

Tavoitteena oli aloittaa Jyväskylän ja Helsingin välisen uuden nopean ratayhteyden esisuunnittelu.

Toteuma: Esisuunnittelu on käynnistetty ja asiaan liittyvä konsulttiselvitys valmistuu vuoden 2010 loppuun mennessä.

Maakuntaohjelmassa vuosille 2011 – 2014 asetettujen uusien tavoitteiden toteutumista seurataan oheisessa taulukossa.

	TOTEUTUMA 2007/2009	TAVOITE TOTSU 2012	TAVOITE MAO 2014
VÄESTÖ			
väestö	272 784	276 000	280 000
nettomuutto, osuus väestöstä (%)	0,17	0,20	0,25
KOULUTUSTASO			
tutkinnon suorittaneiden osuus (%)	66	68	71
korkea-asteen suorittaneiden osuus (%)	25	27	30
TUOTANTO JA YRITYSTOIMINTA			
toimipaikkojen määrä	16 279	16 600	17 000
arvonlisäys asukasta kohti (koko maa = 100)	83	85	86
TYÖMARKKINAT			
työllisyysaste (%)	64,2	65,5	67,0
työttömyysaste (%)	11,2	10,0	8,7
työpaikat	109 777	110 500	111 000

3. MAAKUNTAOHJELMAN TOTEUTTAMINEN

Keski-Suomen maakuntaohjelman toteuttamiseksi vuosina 2011 – 2012 voimavarojen kohdennuksessa painotetaan seuraavia kokonaisuuksia:

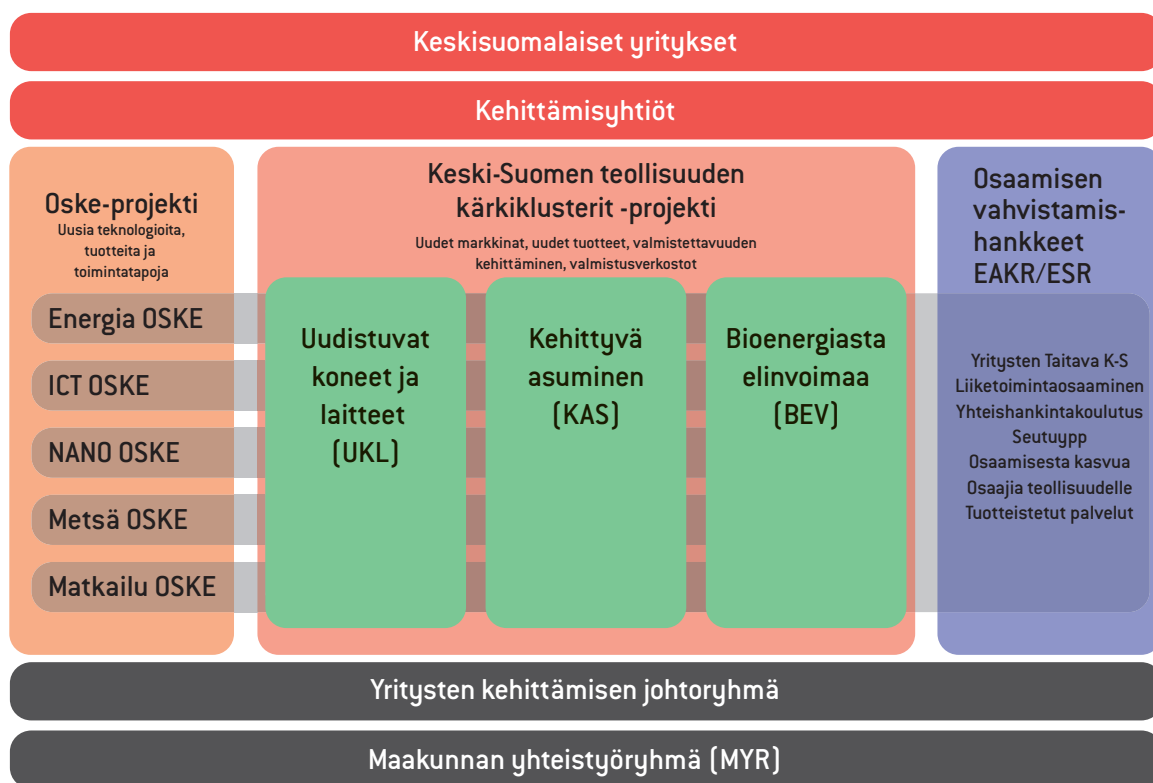
1) Uudistuvat perustoimialat ja vientiin suuntautuvat kasvuvalinnat

Keski-Suomen elinkeinojen kehittämisen päätavoitteena on, että Keski-Suomeen saadaan uusia vientituloja. Lisäksi halutaan, että vahvojen teollisuusalojen kilpailukyky säilyy ja vahvistuu globaaleilla markkinoilla, uusia tuotteita ja palveluita syntyy tuotannollisiin yrityksiin sekä liiketoiminnan kannattavuus paranee. Maakunnassa halutaan tukea maakuntaan sijoittuneen metsäteollisuuden kehittymistä, koska alan merkitys on erittäin suuri aluetalouden, erityisosaamisen sekä työllisyyden kannalta.

Keski-Suomen teollisuuden klusterityötä jatketaan suuntaamalla sitä entistä yrityslähtoisemmäksi. Uudistuvat koneet ja laitteet -klusterin painopis-

teinä ovat omien tuotteiden valmistajat, kansainväliseen toimintaan kykenevät järjestelmätoimittajat sekä ympäristöliiketoiminnan kehittäminen. Bioenergiasta elinvoimaa -klusterin tavoitteena on siirtää panokset maakunnan energiahuollosta yritystoiminnan kehittämiseen. Lisäksi tavoitteena on Bioenergiakeskuksen vahvistaminen ja kehittyminen kansainväliseksi toimijaksi sekä yritysten palvelu- ja tuoteverkostojen kehittäminen. Kehittyvä asuminen -klusterin toiminta keskitetään rakennustuoteollisuuteen, asennuspalveluihin ja suunnitteluun. Kehittämistoimenpiteinä ovat yritysverkostojen muodostaminen kehittämisteemojen ympärille sekä asiakkuuden merkityksen korostaminen. Jyväskylän asuntomessuista 2014 on tarkoitus tehdä keski-suomalaisen rakennustuoteollisuuden ja palveluiden näyteikkuna.

Teknologian lisäksi tarvitaan lisää osaamista. Osaamista on vahvistettu nykyisellä ohjelmakaudella usealla isolla hankekokonaisuudella kuten

Keski-Suomen elinkeinojen kehittämismalli 2011 – 2013.

Yritysten Taitava Keski-Suomi, liiketoimintaosaamisen kehittämishankkeet, Osaajia teollisuudelle -hankekokonaisuus sekä ELY-keskuksen tuotettut palvelut. Osaamisen kehittämishankkeiden merkitys kasvaa tulevaisuudessa.

Kehittämistoiminnan tehostamiseksi ja päällekkäisyyksien vähentämiseksi perustetaan yritysten kehittämisen johtoryhmä, jonka tehtävänä ohjata ja johtaa toimintaa ja raportoida tuloksista MYRille erikseen sovittavilla tavoilla ja mittareilla. Johtoryhmän alaisuudessa ovat kaikki kansallista ja EU-rahoitusta saavat kehittämishankkeet kuten osaamiskeskusohjelma, klusterityö sekä osaamisen kehittämishankkeet.

Rahoittajat sitoutuvat omissa kehittämishankkeiden rahoituspäätöksissään yhteiseen toimintatapaan ja velvoittavat hanketoimijoita yhteistyöhön ja yhteiseen raportointiin.

Edistetään palvelualojen vientiä ja kansainvälistymistä matkailussa, hyvinvoinnissa, koulutuksessa, liikunta-alalla sekä luovilla aloilla.

2) Muuttuva väestörakenne

Jatketaan työelämän uudistamista ja ennakointia toteuttamalla ”Toimivat Työmarkkinat – osaajia ja työpaikkoja Keski-Suomeen” -ohjelmaa (OSAT).

Työikäisen väestön ikääntyessä ja eläköitymisen vauhdittuessa keskitytään maakunnan kriittisillä aloilla (esim. sosiaali- ja terveysala) osaajien saatavuuteen tulevana vuosina. Huolehditaan siitä, että nuoret sijoittuvat joustavasti työelämään. Otetaan hyvinvointiala valmistuvan strategian mukaisin painotuksin tiiviiksi osaksi maakunnallista kehittämistä.

3) Kestävä energiatuotanto

Jatketaan Bioenergiakeskuksen kehittämistä alan osaamista, tutkimusta ja tukipalveluita kanavoivaksi yksiköksi yritystoiminnan tarpeisiin. Selvitetään tuulienergian rakentamisen edellytykset maakunnan alueella. Keski-Suomen ympäristöohjelmaan ja alueellisen jättesuunnitelman toimeenpanoon liittyen tehostetaan jätteenkäsittelyä ja jätteiden hyötykäyttöä. Käynnistetään valtakunnallista osaamista kerryttävä Turvetuotannon ja metsätalouden vesiensuojelutason parantamishanke (TASO) Saarijärven reitillä.

4) Kehitettävät liikenneyhteydet ja erilliskohteet

Esitetään kansallista edunvalvontaa edellyttävät kohteet, perustienpidon rahoituksen turvaamista edellyttävät kohteet (suunnitteluvalmiuden nostaminen), erilliskohteet sekä pitkän aikavälin suunnittelukohde.

KEHITTÄMISKOKONAISUUDET				
OHJELMA	MENESTYVÄ YRITYSTOIMINTA	OSAAMISELLA MENESTYKSEEN	HYVINVOIVA KANSALAINEN	VETOVOIMAINEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ
LÄNSI-SUOMEN EAKR-OHJELMA	Liiketoiminnan uudistaminen Kehittämisen kärkinä uudistuvat koneet ja laitteet, bioenergia ja kehittyvä asuminen Ympäristöliiketoiminnasta kilpailuetu	Liiketoimintaosaaminen Innovaatiot osaksi yritysten liiketoimintaa Innovaatio- ja oppimis-ympäristöt Innovaatiokeskittymän käynnistäminen	Hyvinvointialan yritysverkostot ja liiketoimintaosaaminen	Yhdistetyn terminaalitoiminnan pilotti Saarijärvelle Muut infrastruktuuri-hankkeet päätetään myöhemmin
MANNER-SUOMEN ESR-OHJELMA ALUEOSIO	Yhteishankintakoulutus Liiketoimintaosaaminen Yrittäjyyskasvatus	Toimivat työmarkkinat -ohjelma Innovaatiojärjestelmät, -ympäristöt ja -verkostot Koulutuksen työelämävastaavuus Koulutuksen kehittäminen	Välityömarkkinat Pudokkuuden vähentäminen	
VALTAKUNNALLINEN OSIO	Yritysten työvoiman turvaaminen Liiketoimintaosaaminen Kansainvälistyminen Yrittäjyyskasvatus Luovien alojen yritystoiminta	Yhteishankintakoulutus Innovaatiojärjestelmät, -ympäristöt ja -verkostot Koulutuksen työelämävastaavuus Ohjauksen kehittäminen Osaamis- ja työvoimatarpeen ennakointi	Välityömarkkinat Pudokkuuden vähentäminen	
MANNER-SUOMEN MAASEUDUN KEHITTÄMIS-OHJELMA	Maa- ja metsätalouden kilpailukyky, erityisesti maidontuotanto Maaseudun elinkeinot, erityisesti bioenergia, maaseutumatkailu ja elintarvikkeiden jatkojalostus	Liiketoimintaosaaminen Yrittäjävalmiudet Laadun parantaminen	Maaseudun yhteisöjen aktiivisuus Palvelutarjonta maaseudulla	Maaseutumaisen asumisen viihtyisyys
SUOMEN ELINKEINO-KALATALOUDEN TOIMINTAOHJELMA	Vesiviljely, sisävesikalastus, kalanjalostus ja kalan tukkukauppa	Laadun parantaminen Toimintaverkoston kehittäminen		Kalatalouden infrastruktuuri Alueellinen yhteistyö
OSAAMISKESKUS-OHJELMA	Energiateknologia Jokapaikan tietotekniikka Uusiutuva metsäteollisuus Matkailu ja elämys tuotanto	Nanoteknologia		
KOHEESIO- JA KILPAILUKYKY-OHJELMA	Arvoketjuista liiketoimintaa Elinkeinoelämän toimintaympäristö	Jämsä–Jyväskylä–Äänekoski -innovaatio-vyöhykkeen rakentaminen Osaavan työvoiman saatavuus Kokemuksellinen oppiminen	Palveluinnovaatiot Matkailu, kulttuuri ja vapaa-ajan asuminen	Eheä alue- ja yhdyskuntarakenne Maaseutuasumisen konseptointi Osallistava taajamien kehittäminen Maankäytön suunnittelu

4. NEUVOTTELUKYSYMYKSET

Edellä oleviin kehittämiskokonaisuuksiin liittyvät tulosneuvottelutavoitteet ministeriöiden kanssa ovat:

4.1. Bioenergiakeskus: alan osaamista, tutkimusta ja tukipalveluita tuottava keskus yritystoiminnan tarpeisiin

Bioenergia-alaa on kehitetty Keski-Suomessa määrätietoisesti ”Bioenergiasta elinvoimaa” -klusterin toimenpitein. Keski-Suomeen on muotoutunut ainutlaatuinen alan tutkimus- ja kehittämistoiminnan asiantuntijaverkosto, joka edustaa kansallista kärkeä. Kehittämistyö yhdistyy Saarijärvellä toimivassa Bioenergiakeskuksessa, joka kokoaa alan kansallisen huippuosaamisen (VTT, Jyväskylän yliopisto ja Jyväskylän ammattikorkeakoulu ja VTT) sekä alan yritykset edistämään bioenergian hyödyntämistä.

Bioenergiakeskukseen liittyvässä osaamisverkostossa keskitytään tällä hetkellä energiatuotannon osaamiseen, kattilatestaukseen sekä biomassavarojen kestävään käyttöön. Uusina uusiutuvan energian velvoitepakettiin soveltuvina ja alan liiketoimintaan suuntautuvina kehittämistyön kohteina ovat nousemassa:

- Kivihiihtä vastaavan biojalosteen eli biohiilen tuotanto
- Pienen kokoluokan lämmön ja sähkön tuotanto (CHP)
- Metsähakkeen ja turpeen toimituslogistiikka
- Vähäpäästöinen turvetuotantoteknologia
- Peltobiomassan korjuu- ja toimitusketjut
- Pelletoinnin uudet raaka-aineet
- Biopolttoaineiden käsittelytekniikat
- Biokaasun tuotanto ja käyttö

Äänekoski – Haapajärvi -rataosan parantamisella ja terminaalien rakentamisella tuetaan bioenergiakeskuksen toimintaedellytyksiä.

Toteuttamisvalmius: Bioenergiakeskuksen toimitilat ja perusvälineistö ovat valmiit. Erityismittauksiin ja -kehittämistoimiin tarkoitettu tutkimuslait-

teisto on saatavissa nopeasti sekä näiden edellyttämä osaaminen löytyy osaajaverkostosta.

Kustannusarvio: Kyseessä on Bioenergiakeskukseen ja sen toimijaverkoston suuntautuva investiohjelma, jonka kokonaiskustannus on 8 miljoonaa euroa.

Määrärahaesitys 2011 – 2012: 3,5 miljoonaa euroa suuntautuen biohiilen tuotantoon, CHP-laitteiston demonstrointiin ja pienhiukkassuodatuksen kehittämiseen sekä metsähakkeen ja turpeen toimituslogistiikan mallintamiseen ja toteuttamiseen.

4.2. Äänekosken biodieselilaitos: kansallinen valinta EU-sopimuksen mukaisen biopolttonesteen osuuden lisäämiseksi liikenteen polttoaineissa

Metsäliiton ja VAPOn biodieselhanke käsittää noin 200 000 tonnia liikenteen biopolttonesteitä vuodessa tuottavan laitoksen rakentamisen Suomeen. Valmistelutyön jälkeen Suomessa tarkemmin tutkittavina sijoituspaikkoina esitetään Kemiä ja Äänekoskea. Äänekoskella laitos sijoittuisi olemassa olevan sellutehtaan yhteyteen. Laitos toteuttaisi osaltaan EU-maiden sopimusta, että vuoteen 2020 mennessä biopolttonesteiden osuus liikenteen polttoaineista on vähintään 10 % ja Suomen omaa kansallista tavoitetta 20 % osuudesta. Laitos toteuttaa Keski-Suomen maakuntasuunnitelmaan kirjattua tavoitetta, jonka mukaan Keski-Suomessa ”lisätään energiantuotannon omavaraisuutta ja uusiutuvien energialähteiden, erityisesti puun osuutta panostamalla tutkimus- ja tuotekehitykseen sekä uusimalla vanhoja ja rakentamalla uusia voimaloita, jotta Keski-Suomi olisi fossiilisista polttoaineista vapaa lukuun ottamatta osaa liikenteen polttoaineista”.

Polttoaineteholtaan noin 500 MW laitos käyttäisi raaka-aineenaan 200 km säteeltä hankittavaa puuta 3,0–4,1 TWh/a (5 milj. m³ vuodessa) ja ruokohelpeä 0–0,2 TWh/a. Mahdollisissa puuraaka-aineiden toimitusten häiriötilanteissa tehtaalta varaudutaan mahdollisuuteen käyttää turvetta 0–1,2 TWh/a sekä mahdollisuuksien mukaan muu-

ta saatavissa olevaa biomassaa. Työllistävä vaikutus olisi yhteensä noin 500–600 työpaikkaa. Siitä laitospaikalla työvoimatarve olisi noin 100 hlö ja lisäksi raaka-aineen hankinnan ja kuljetusten työllisyysvaikutus olisi noin 400–500 hlö. Työllisyysvaikutus kohdistuisi suurelta osin Saarijärven–Viitasaaren sekä Äänekosken seutukuntien alueelle.

Biodieselpolttoaineen osuus käytettävän raaka-aineen energiasisällöstä olisi noin 55 % ja sen lisäksi laitos tuottaisi prosessihöyryä, kaukolämpöä ja sähköä, joiden osuus raaka-aineen energiasisällöstä olisi noin 40 %. Muita laitoksen tuotoksia olisivat tuhka, hiilidioksidi, jätevesi ja jäähdytysvesi. Tehdaskokonaisuuden energiahyötysuhde olisi 90 %. Uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön määrä kasvaisi merkittävästi.

Äänekoski – Haapajärvi -rataosan parantamisella ja terminaalien rakentamisella tuetaan biodieselilaitoksen toimintaedellytyksiä.

Toteuttamisvalmius: Äänekosken laitosta koskeva YVA-menettely on käynnissä ja se valmistuu 2010 aikana. Vuonna 2010 selvitetään myös tehdasinvestoinnin teknologiset ja liiketaloudelliset edellytykset. Toteuttamispäätös tehdään ja toteuttamisaikataulusta päätetään vuoden 2011 alkupuolella. Myönteisen toteuttamispäätöksen jälkeen rakentaminen voisi alkaa vuosina 2011–2012 ja laitos olisi tuotantokäytössä vuonna 2015.

Kustannusarvio: 600 M€. Investointikustannus ja rakentaminen jakautuvat useammalle vuodelle.

Määrärahaesitys 2011: 100 M€ (varattavaksi valtion budjetin biodieselilaitosten tukeen tarkoitettua rahoituksesta). Rahoitus jakautuu toteuttajayritysten (Metsäliitto ja Vapo), valtion avustus/investointituen ja mahdollisten muiden osakkaiden kesken

4.3. ”Arvoitusten Päijänne”: Keski-Suomen ja Päijät-Hämeen merkittävin järvialue hyödyttämään kestävästi virkistys- ja matkailukäyttöä

Arvoitusten Päijänne -kehittämiskokonaisuuteen liittyvät Päijänteeseen järvialueen kunnat ja

maakunnan liitot sekä muut toimijat. Hankkeessa tarkastellaan Jyväskylän, Vesijärven ja Päijännettä vesivarojen käytön ja hoidon, elinkeinojen (mm. luontomatkailu, laivaliikenne, satamat, kalastus) ja aluetalouden kestävä kehittämisen kannalta. Päijänteeseen alueen kehittäminen perustuu veden puhtauteen, monipuolisiin luontoarvoihin ja luonnonvaroihin. Hankkeen nimi viittaa, paitsi Päijänteeseen nimen arvoitukseen, myös siihen, että alueen kaikkia kehittämismahdollisuuksia ei suinkaan tunneta tai ole hyödynnetty.

Päijänne sitoo ainutlaatuisen kokonaisuuden, joka muodostuu kahdesta suuresta kaupunkikeskuksesta ja niitä yhdistävästä suurjärvestä. Jyväskylän, Päijänteeseen ja Lahden muodostama alue on mahdollistava tunnettuus- ja vetovoimatekijä. Päijänteeseen alueelle tavoitellaan brändiä, jota voidaan käyttää markkinoinnissa ulkomaille sekä alueen tuotannon ja toiminnan tuotemerkkinä.

Arvoitusten Päijänne -hankkeen tavoitteena on tuoda konkreettista hyötyä esimerkiksi luontomatkailuyritysten erikoistumiseen ja verkostoitumiseen sekä markkinointiin ulkomaille. Muita konkreettisia tuloksia ovat mm. toimintamalli Päijänteeseen alueen yhteismarkkinoinnin toteuttamiseksi, yhteinen markkinointi-ilme, yhteisesitteet, www-sivut ja on-line -varausjärjestelmä, infopisteverkosto, elämyspuistot sekä Arvoitusten Päijänne -ohjelmapalvelut.

Päijänne-teemaa tukemaan on luontevaa perustaa myös alueen luontokeskus. Päijänteeseen seudulla on selvitetty myös Unescon biosfäärialueen eli kestävä kehityksen mallialueen sekä Pohjois-Päijänteeseen kansallisen kaupunkipuiston perustamisedellytyksiä.

Päijänteeseen luontokeskushanke on kumppanuushanke, jossa Metsähallitus vastaa hallinnoimansa kansallispuistojen opastuksesta sekä toiminnallisen ympäristön ja rakenteiden kehittämisestä ja alueelliset elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset vastaavat Päijänteeseen biosfäärialueen perustamisedellytyksien selvitystyöstä, ympäristökasvatuksesta ja kestävä kehityksen edistämisestä.

Hanke on valmisteltu yhteistyössä Päijät-Hämeen liiton kanssa.

Toteuttamisvalmius: Kehittämiskokonaisuuden toteuttava suunnittelu voidaan käynnistää välittömästi Keski-Suomen liiton ja Päijät-Hämeen liiton yhteishankkeena.

Kustannusarvio: 800 000 euroa sisältäen myös luontokeskuksen toteutettavuussuunnittelun.

Määrärahaesitys 2011: 800 000 € suunnittelun aloittamiseen.

4.4. Kehitettävät liikenneyhteydet ja erilliskohteet

Keski-Suomen maantieteellinen sijainti edellyttää liikenneturvallisia, joustavia ja nopeita liikenneyhteyksiä. Toteuttamissuunnitelmassa esitetään henkilö- ja tavaraliikenteen sujuvoittamiseksi tärkeät valtion tulo- ja menoarvion kautta rahoitettavat kohteet sekä suunnitteluvalmiuden parantamista edellyttävät kohteet. Mukana ovat myös vaihemaakuntakaavoituksessa tarkasteltava erilliskohde sekä pitkän aikavälin suunnittelukohde. Valtatie 4:n merkitys on maan runkotieverkossa keskeinen. Suunnitteluvaiheessa oleva Vaajakosken ohitustie on yhteyden vaikein pullonkaula. Rakentaminen ajoittuu vuoden 2012 jälkeen.

Valtion tulo- ja menoarvioon esitettävät kohteet:

- Äänekoski – Haapajärvi -rataosa ja terminaalit
- VT4 Kirri – Äänekoski -tieosuus moottoritieksi, 1. vaihe Kirri – Tikkakoski vuodelle 2012
- VT4 Äänekoskelta pohjoiseen ohitustaista- ja keskikaideosuuksien parantaminen ja lisärakentaminen
- VT 9, liikenneturvallisuusinvestointi Muuramessa (Velkapohja – Verkkoniemi) ohitustaistan parantaminen Jämsässä (Patalahti), Himoksen eritasoliittymä sekä VT9 ja VT13 eritasoliittymä

Perustienpidon rahoituksen turvaamista edellyttävät kohteet (suunnitteluvalmiuden nostaminen):

- VT13, Äänekoski – Kyyjärvi (maakunnan raja)
- VT18, Multia – Ähtäri, (suunnittelu NECL II -hanke)
- VT24, Harjunsalmi – maakunnan raja
- KT56, Jämsä – Mänttä
- KT58, Keuruu – Kinnula (Multian keskusta)
- KT 77, Sininen tie, Viitasaari – Keitele

Erilliskohde:

- Eteläportin kaupan keskus (sisältyy valmisteilla olevaan 4. vaihemaakuntakaavaan)

Pitkän aikavälin suunnittelukohde:

- Nopean ratayhteyden Jyväskylä – Helsinki tarveselvitys valmistuu 2010 loppuun mennessä (suunnitteluratkaisu tämän jälkeen)

5. LAAJA-ALAISESTI TOTEUTETTAVAT YHTEISHANKKEET

Keski-Suomi muodostaa ALKU-hankkeessa määritellyn oman yhteistoiminta-alueen. Maakunta on aluekehittämisen rakenteiltaan poikkeuksellisen yhtenevä. Keski-Suomen kehittämisestä päävas-
tuussa olevat organisaatiot tukeutuvat toiminnois-
saan maakunnan omiin rajoihin. Keski-Suomen
sairaanhoitopiiri, Keski-Suomen ELY-keskus, Kes-
ki-Suomen liitto, Keski-Suomen Yrittäjät ry, Keski-
Suomen kauppakamari jne. suuntaavat toimintan-
sa maakunnan alueen elinkeinojen kilpailukyvn li-
säämiseen, väestön elämänolojen ja hyvinvoinnin
kehittämiseen sekä maakunnan saavutettavuuden
parantamiseen.

Olemassa olevissa yhteistyörakenteissa Keski-
Suomi suuntautuu lähes yksinomaan Länsi-Suo-
meen. Euroopan unionin alueluokitusjärjestelmäs-
sä Keski-Suomi on osa Länsi-Suomen suuraluetta
[NUTS2]. Euroopan unionin rakennerahasto-ohjel-
mia toteutetaan yhdessä Länsi-Suomen maakun-
tien kanssa. Valtion aluehallinnossa Keski-Suomi
on sijoitettu osaksi Länsi- ja Sisä-Suomen alue-
hallintoviraston toimialuetta. Keski-Suomi on osa
WFA-aluetta [West Finland Alliance], joka hakee
kansainvälisiä yhteistyökumppaneita Länsi-Suo-
men ja sen maakuntien kehittämiseen. Jyväskylän
yliopisto ja Jyväskylän ammattikorkeakoulu
ovat hakeutuneet tiivistyvään yhteistyöhön Tam-
pereen yliopiston ja Tampereen ammattikorkea-
koulun kanssa. Itä-Suomeen suuntautuvaa yhteis-
työtä Keski-Suomen maakunta tekee merkittävim-
min Kuopion yliopistollisen sairaalan kanssa (eri-
tyisvastuualue), sosiaali- ja terveysministeriön
hallinnonalan KASTE-ohjelman toimeenpanossa

sekä Työterveyslaitoksen Kuopion aluetoimipis-
teen kanssa.

**Maakuntarajat ylittäviä merkittävimpiä liiken-
neinfrastruktuurin yhteistyöhankkeita** ovat VT4:n
Jyväskylä – Oulu -tieosan parantaminen suunni-
telmien mukaiseksi, VT9:n parantaminen Pohjois-
Savon suuntaan ja kaksoisraideparin saaminen ra-
taosalle Jämsä – Orivesi.

Päijänteen kehittämisessä tehdään tiivistä yhteis-
työtä Päijät-Hämeen kanssa.

**Itä- ja Keski-Suomen alueella toimivat Kaste-
hankkeet** ovat: Lapset ja perheet Kaste II, Itä- ja
Keski-Suomi [2010–2012], Vanhus Kaste II, Ak-
tiivinen ikääntyminen Itä- ja Keski-Suomessa
[2010–2012], Kanerva II, Kansansairauksien eh-
käisy ja hoidon yhtenäisyys [2010–2012], Pitkä-
aikaisasunnottomuuden vähentäminen, Jyväsky-
lässä [2009–2011] sekä Rautaisia ammattilaisia
perusterveydenhuoltoon [RAMPE] [2010–2012].

Valtioneuvoston päättämä ”Laajakaista kaikille”
-hanke on käynnissä. Maakuntien laajakaistaverkko-
jen tukeen on osoitettu 63 miljoonaa euroa valtion ra-
hoitusta ja 25 miljoonaa euroa EU-rahoitusta. Kesäl-
lä 2010 suoritettun investointitukihakukierroksen jäl-
keen Keski-Suomelle osoitetut valtion tukivarat yli-
tettiin. Myöhemmille vuosille ohjelmoidut kuntien
hankkeet jäävät ilman lain [1186/2009] lupaamaa
tukea ellei Keski-Suomen tukivaroja lisätä. Valtioneu-
vostolle toimitetun maakunnan hankeohjelman mu-
kainen lisärahoitustarve on 9,1 miljoonaa euroa.

6. ARVIOINNIT

6.1. Ympäristö- ja tasa-arvoarviointi

Ympäristö- ja tasa-arvovaikutusten arviointiryhmä (yva-ryhmä) arvioi toteuttamissuunnitelman vaikutuksia. Hankkeiden tarkempi sisältö ja toteuttaminen sekä ympäristövaikutusten arviointi tarkentuvat hankevaiheessa.

Koulutuspaikkojen saatavuudesta ja osaavan työvoiman työhön sijoittumisesta huolehtiminen sekä nuorisotyöllisyyteen panostaminen vähentävät syrjäytymisvaaraa ja lisäävät ihmisten hyvinvointia. Voimavarojen kohdentamisella muuttuvaan väestörakenteeseen on positiivisia sosiaalisia vaikutuksia. Tasapainoista aluerakennetta ja alueellista tasa-arvoa tukevat työelämän uudistamisen ja ennakkoinnin toimenpiteet sekä perustienpidosta huolehtiminen. Päijänteen virkistys- ja matkailukäytön kehittäminen parantaa maakunnan vetovoimaisuutta. Esitettyjen toimenpiteiden vaikutus sukupuolten väliseen tasa-arvoon ei tule esiin suunnitelmasta.

Uusiutuvien energia-alojen (biopolttonesteiden, tuulivoiman, puu- ja peltoenergian) kehittäminen sekä jätteenkäsittelyn tehostaminen ja jätteiden hyötykäyttö edistävät kestävästä kehityksestä ja hillitsevät ilmastonmuutosta. Positiivisia ympäristövaikutuksia syntyy mm. biohiilentuotantoon ja pienhiukkassuodatuksen liittyvistä investoinneista. Myös TASO-hankkeen toteuttaminen parantaa vesiensuojelun tasoa ja luo uusia käytännön sovellutuksia vesiensuojelun hallintaan. Bioenergian tuotannon lisäämisestä haitallisia vaikutuksia aiheutuu raaka-aineiden ja tuotteiden kuljetuksista sekä toiminnan päästöistä. Lisäksi tulee kiinnittää huomiota raaka-aineiden hankinnasta aiheutuvien ympäristövaikutusten vähentämiseen.

Liikenneyhteyksien kehittäminen, mm. Äänekoski–Haapajarvi –rataosan parantaminen ja nopean ratayhteyden Jyväskylä–Helsinki toteutuminen, tukevat maakunnan elinkeinotoimintaa ja liikenneinfraa sekä vähäpäästöistä liikkumista. Uudistuviin perustoimialoihin panostaminen ja palvelualojen kansainvälinen vienti vahvistavat liiketoimintaa ja kilpailukykyä. Biodiesellaitoksella on

merkittävä työllistävä ja energiatuotannon omavaraisuutta tukeva vaikutus.

6.2. Maaseutuarviointi

Maaseutujaosto arvioi toteuttamissuunnitelman maaseutuvaikutuksia. Seuraavassa arvioinnin perustelut kohta kohdalta:

Uudistuvat perustoimialat -kohdassa ei ole tunnistettu eikä tunnustettu maaseudun elinkeinoja. Maa- ja metsätalous kuuluvat perustoimialoihin ja maaseudun yrittäjyys laajemminkin (ml. palveluyrittäjyys) olisi nähtävä merkittävänä osana maakunnan elinkeinojen kokonaisuutta. Klusteriperusteinen kehittäminen on tarkastelukulmana liian suppea. Maaseuturahasto on syytä mainita muiden rahastojen rinnalla merkittävänä rahoituskanavana elinkeinojen kehittämismalli -kuviossa. Kokonaisuutena ”uudistuvat perustoimialat” -kohdassa esitetyt toimenpiteet hyödyttävät myös maaseutua, mutta aihepiirin käsittely toteuttamissuunnitelmassa on liian kapea-alainen.

Muuttuva väestörakenne on erityisen haasteellinen maaseutualueilla. Tämän erityisyyden korostaminen puuttuu toteuttamissuunnitelmasta.

Kestävään energiantuotantoon liittyvät toimenpiteet ovat maaseudun kannalta erittäin oleellisia ja hyödyllisiä. Energia-alan toimet luovat maaseudulle liiketoimintaa ja taloudellista vaikuttavuutta. Maaseutua ei saa nähdä vain raaka-aine- tai virkistysreservinä.

Kehittyvät liikenneyhteydet ja erilliskohteet -kohdassa esitetyt toimenpiteet on toteuttamissuunnitelmassa sijoitettu tasapuolisesti maakunnan eri osiin. Toisaalta alemman asteisen tieverkon kunnossapitoon ei ole kiinnitetty riittävää huomiota. Kunnossa oleva tiestö on maaseudun elinkeinojen ja asumisen kannalta välttämätön, joten se tulisi huomioida läpileikkaavana teemana kaikessa kehittämisessä. Tiestön kunnosta on huolehdittava niin yksityis- kuin valtion teidenkin ylläpidon riittävällä resursoinnilla.

Bioenergiakeskus on maaseudun kannalta merkittävä kohde, joka osaltaan luo edellytyksiä raaka-aineen hyödyntämiselle ja elinkeinotoiminnalle.

Biodiesellaitos Äänekoskelle on maaseudun näkökulmasta kannatettava hanke, joka toteutessaan luo merkittävästi työpaikkoja eri puolille maakuntaa.

Arvoitusten Päijänne -osion yhteydessä on syytä korostaa alueen kokonaisvaltaista strategista kehittämistä. Päijännettä ei ole vielä hyödynnetty riittävästi. Kehittämisen tuloksena maaseudun liiketoiminnan edellytykset voisivat parantua merkittävästi. Biosfääri-statusuksen hankinnan ei tule olla itsetarkoitus eikä ensisijainen tavoite, vaan sen tarpeellisuus ja vaikutukset on ensin selvitetty tarkemmin.

6.3. Yrittäjyysvaikutusten arviointi

YRVA-lausuntoluonnoksen ovat valmistelleet Keski-Suomen Yrittäjät ry ja Keski-Suomen kauppakamari.

Yleistä YRVA-lausunnosta ja prosessista ja sen merkityksestä Maakuntaohjelman toiselle

Lausunnon muodosta: Yrittäjyyslausuntopyynnön muoto on yrittäjyysvaikutusten arviointi. **Yrittäjyysvaikutuksilla** tulkitaan järjestössä vaiheiden tai toimenpiteiden vaikutus yrittäjyyteen: mm. yrittäjien toimintaedellytysten kehittyminen, yrittäjyyden houkuttelevuus ja kannattavuus (mm. uusien yrittäjävetoisten yritysten perustaminen ja sijoittuminen alueelle). **YRVA-vaikutukset** tulkitaan järjestössä laajemmalla käsitteellä yrittäjyysvaikutusten lisäksi myös **yritysvaikutuksilla**, eli vaiheiden tai toimenpiteiden vaikutus yksittäisiin yrityksiin, verkostoihin tai toimialoihin. Molempia vaikutuksia voidaan mitata mm. tarkastelun kohteen olevalla lyhyemmällä tai pidemmällä aikajaksolla, vaikutukset voivat olla välittömiä tai välillisiä. Vaikutukset ilmenevät vaiheiden tai toimenpiteiden eri vaiheissa: valmistelu-, päätöksenteko-, täytäntöönpano-, analyysi/jälkivaiheissa. Sanallisessa arvioinnissa on pyritty viittaamaan YRVA-vaikutuksiin sen ollessa mahdollista.

Lausuntoprosessista: koemme, että lausunnon antajina järjestöissämme on **riittävästi tietoa** maakuntaohjelmasta ja sen toteutussuunnitelmasta voidaksemme antaa lausunnon. Tuomme esiin kuitenkin yhteisen kehittämistavoitteen YRVA-lausuntoprosessin kehittämiseksi. Pidämme tärkeänä, että yrittäjät ja elinkeinoelämän edustajat voivat osallistua aktiivisesti ohjelman valmistelutyöhön ja antaa lausunnon osia aktiivisemmin ohjelman valmisteluvaiheessa ja säännöllisesti ohjelmatyön edetessä. Prosessin kehittämiseksi voimme edistää tiedonvälitystä ja vuorovaikutusta yhteisen ennakkoinnin ja asiantuntijatyön vaiheissa. Voimme itse tehostaa järjestöjemme toiminnassa oman YRVA/arviointityön toimintamallia ja samalla toivomme, että maakunnan valmisteludokumentaatio maakuntaohjelmasta ja sen toteutussuunnitelmista on järjestöjemme käytössä jouhevalla tavalla.

Elinkeinoelämään kohdistuva kehittäminen on tärkein osa-alue maakuntaohjelman voimavarojen kohdennuksesta ja siksi YRVA-vaikutukset ovat oleellinen osa sen toteuttamissuunnitelman arviointia.

UUDISTUVAT PERUSTOIMIALAT/YRVA-LAUSUNTO:

Yleistä: arvioimme, että 1 mrd euron viennin puodituksen kiinniottamiseksi tarvitaan tavoitteellisempi taloustavoite kuilun kattamiseen, se pitäisi asettaa 2 mrd euroon.

Yritysten kehittämisen johtoryhmä: uusi kokoava johtoryhmä on hyvä asia, jos sen edustukset ja tarkoitus pysyvät yrittäjätoiminnan.

- Myönteinen YRVA-vaikutus tarkasteluaikavälillä 2011–2012

Klusterityö ja -valinnat: järjestöjemme näkemyksen mukaan klusterivalintoja olisi jopa entisestään tiivistettävä ja olisi löydettävä vielä terävämpi painopiste maakunnan kehittämisessä. Näkemyksemme mukaan luonnonvarat ja energia -teeman alle voitaisiin tiivistää lähes kaikki kehittämisalueet. Klusterivalinnaksi muodostuessa kolme UKL, KAS, soveltunevat organisoitavaksi Jykesin kautta ja BEV ammattikorkeakoulun ja alaan perehtyneiden kehitysyhtiöiden mm. Keuruu ja SSYP kautta.

Klusterivalinnoissa ja organisoinnissa koko maakunnan kattaminen tärkeää

- Selkeillä valinnoilla myönteinen YRVA-vaikutus tarkasteluaikavälillä 2011–2012
- Hajanaisilla valinnolla negatiivinen YRVA-vaikutus tarkasteluvälillä 2011–2012

PK- ja mikroyritysnäkökulma: mikä tahansa klusterivalinta ja organisointitapa onkin, tulee hankkeiden ja ohjelmien toteuttamisessa huomioida pienten yritysten merkitys ja toimenpiteet entistä paremmin

- Huomioinnin toteutuessa myönteinen YRVA-vaikutus tarkasteluaikavälillä 2011–2012 ja myönteinen YRVA-vaikutus pidemmällä aikajaksolla

Osaamisen kehittämisen toimenpiteet: (liiketoiminta)osaamisen kehittämisen toimenpiteissä ja kohdennuksissa on huomioitava yritysälähtöinen/tarvelähtöinen toimintamalli. Erityistä tarvetta kehittämiseen on yritysten kansainvälistymiseen, verkostoitumiseen ja palvelumuotoiluun ja kasvuyrittäjyyteen liittyvissä asioissa. Pk-yritysten innovaatiotoiminnan merkitys on huomioitava toteutussuunnitelmassa.

- Kohdennuksien onnistuessa myönteinen YRVA-vaikutus tarkasteluaikavälillä 2011–2012

MUUTTUVA VÄESTÖRAKENNE/YRVA-LAUSUNTO:

Ennakointi ja opintojen ohjauksen kehittäminen:

- Myönteinen YRVA-vaikutus tarkasteluaikavälillä 2011–2012

Huomattavaa: yrittäjyyskasvatuksen roolin eri kouluasteilla tulisi korostua maakuntaohjelman toteutussuunnitelmassa myös tarkasteluvälillä 2011–2012

- Sen puuttumisella suunnitelmasta negatiivinen YRVA-vaikutus tarkasteluvälillä 2011–2012 ja erittäin negatiivinen vaikutus pidemmällä aikavälillä

KESTÄVÄ ENERGIATUOTANTO/BIOENERGIASEKUS/YRVA-LAUSUNTO:

Bioenergiakeskuksen kanavoiminen yritystoiminnan tarpeisiin: Bioenergiakeskuksen hyödyntä-

minen elinkeinokehityksen kannalta on kriittistä. Suunnitelmasta ei käy riittävästi ilmi kehittämisen painopisteen siirtäminen yritysten ja yritysverkostojen rooliin ja aktivointiin bioenergiakeskuksen toiminnassa

- Lievästi negatiivinen YRVA-vaikutus tarkasteluaikavälillä 2011–2012

Jätteen hyötykäyttö: suunnitelmasta ei käy ilmi elinkeinotoiminnan ja yrittäjyyden rooli jätteiden hyötykäytön edistämässä

- Sen puuttumisella suunnitelmasta lievästi negatiivinen YRVA-vaikutus tarkasteluvälillä 2011–2012

Yleistä: näkemyksemme mukaan ”Kestävä energiatuotanto” vaatisi aktiivisempaa ja strategisempaa otetta ja panostusta, jotta sen positiiviset YRVA-vaikutukset toteutuisivat tarkasteluvälillä 2011–2012

BIODIESELLAITOS ÄÄNEKOSKELLE/YRVA-LAUSUNTO:

Äänekosken biodieselaitos: neuvottelukysymyksessä tulisi vahvemmin tuoda esiin Keski-Suomen kiistaton kilpailuetu valmiissa alihankintaverkosto-osaamisessa ja teollisuuden valmiin infran olemassaolosta tarvittavalle biodieselaitoksen verkostolle. Lisäksi (huippu)osaavan työvoiman saatavuus alalle on Keski-Suomessa kilpailuetu. Biodieselaitokseen perusteluiksi tulee ottaa esille myös Keski-Suomen biomassan ja -tuotannon suuri osuus.

- Neuvottelujen epäonnistuessa negatiivinen YRVA-vaikutus tarkasteluaikavälillä 2011–2012 ja negatiivinen pidemmällä aikavälillä.
- Neuvottelujen onnistuessa positiivinen YRVA-vaikutus tarkasteluaikavälillä 2011–2012 ja pidemmällä aikavälillä.

ARVOITUSTEN PÄIJÄNNE/YRVA-LAUSUNTO:

Arvoitusten Päijänne:

- Liiketoimintamahdollisuuksien kehittyessä positiivinen YRVA-vaikutus tarkasteluaikavälillä 2011–2012 ja pidemmällä aikavälillä.
- Huomattavaa: ”Arvokas Päijänne”kuvaisi paremmin tavoitteita ja positiivisia YRVA-vaikutuksia

KEHITTYVÄT LIIKENNEYHTEYDET/YRVA-LAUSUNTO:

Liikenneyhteydet: Logistiikan maakuntana Keski-Suomessa on aktiivisesti pidettävä liikenteen kehittämishankkeita yllä. Alemman tieverkon kunnossapitoasiat tulee huomioida hankkeiden lisäksi.

- Hankkeiden ja huollon toteutuessa positiivinen YRVA-vaikutus tarkasteluaikavälillä 2011 – 2012 ja pidemmällä aikavälillä. Negatiivinen YRVA-vaikutus niiden hidastuessa tai jäädessä toteutumatta.

Kehittämiskokonaisuus	Sosiaaliset ja tasa-arvo-vaikutukset	Ympäristö-vaikutukset	Yhdyskunta- ja kulttuuri-vaikutukset	Alue- taloudelliset vaikutukset	Yrittäjyys-vaikutukset	Maaseutu-vaikutukset
Uudistuvat perustoimialat	+	+	+	++	edellä tekstissä	(+)
Muuttuva väestörakenne	++	0	+	+	edellä tekstissä	0
Kestävä energiatuotanto	+	++	0	+	edellä tekstissä	++
Kehittyvät liikenne-yhteydet ja erilliskohteet	+	+ / -	+	+	edellä tekstissä	+ / -
Bioenergia-keskus	+	+	+	+	edellä tekstissä	+
Biodiesellaitos Äänekoskelle	+	++ / -	+	++	edellä tekstissä	+
Arvoitusten Päijänne	+	+	++	+	edellä tekstissä	+

RAHOITUSTAULUKOT

MAAKUNTAOHJELMAN TOTEUTTAMISUUNNITELMA, RAHOITUS 2011 – 2015

ELY-keskusten määrärahat, milj. €

KESKI-SUOMI

Rahoituslähde	2010	Esitys 2011	Esitys 2012	Esitys 2013	Esitys 2014	Esitys 2015
OPM						
29.80.34	Valtionosuus ja -avustus yleisten kirjastojen perustamiskustannuksiin	0,060	0,060			
29.90.50	Veikkauksen ja raha-arpaajaisten voittovarot urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen	0,631	0,694			
29.91.50	Veikkauksen ja raha-arpaajaisten voittovarot nuorisotyön edistämiseen	0,152	0,170			
29.91.51	Nuorten työpajatoiminta ja ehkäisevä huumetyö	0,670	0,800			
30.20.49	Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki	10,000	10,000			
30.40.51	Kalatalouden edistäminen	0,300	0,310			
30.40.77	Kalataloudelliset rakentamis- ja kunnostushankkeet	0,080	0,080			
30.50.20	Vesivarojen käytön ja hoidon menot	0,260	0,260			
30.50.31	Vesihuollon ja tulvasuojelun tukeminen	1,121	1,600			
31.10.20	Perusväylänpito	30,622	29,048			
31.10.50	Valtionapu yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen	2,100	2,100			
31.30.63	Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen	3,500	3,600			
32.20.45	Yritysten tutkimus- ja kehittämishankkeiden valmistelu	0,700	0,700			
32.20.43	Kansainvälistymisavustus yritysten yhteishankkeisiin	0,400	0,400			
32.30.44	Alueellinen kuljetustuki	0,350	0,350			
32.30.45	Yritysten investointi- ja kehittämishankkeiden tukeminen	0,500	0,500			
32.30.51	Työllistämis-, koulutus- ja erityistoimet	40,825	38,000			
32.30.64	Työllisyysperusteiset siirtomenot investointeihin	3,220	2,000			
32.60.40	Energiatuki	1,500	1,500			
35.10.61	Ympäristönsuojelun edistäminen	0,600	0,600			
35.10.77	Ympäristötyöt	1,015	1,187			
35.20.64	Avustukset rakennusperinnön hoitoon	0,180	0,180			
	Valtion rahoitus yhteensä	98,786	94,139	0	0	0
	Kuntien rahoitus [arvio]					
	Julkinen rahoitus yhteensä	98,786	94,139	0,000	0,000	0,000
	Yksityinen rahoitus [arvio]					
	RAHOITUS YHTEENSÄ	98,786	94,139	0,000	0,000	0,000

MAAKUNTAOHJELMAN TOTEUTTAMISUUNNITELMA, RAHOITUS 2011 – 2015

ELY-keskusten valtuudet, milj. €

KESKI-SUOMI

Rahoituslähde		2010	Esitys 2011	Esitys 2012	Esitys 2013	Esitys 2014	Esitys 2015
OPM	29.80.34 Valtionosuus ja -avustus yleisten kirjastojen perustamiskustannuksiin	0,060	0,060	0,060	0,060	0,060	0,060
MMM	30.20.49 Maaseutuelinkeino toiminnan korkotuki	10,000	10,000	11,000	12,000	12,000	12,000
TEM	32.30.45 Yritysten investointi- ja kehittämishankkeiden tukeminen	0,300	0,500	0,500	0,500	5,000	5,000
	32.30.51 Työllistämis-, koulutus- ja erityistoimet	33,561	34,200	33,850	32,150	30,500	30,000
	32.30.64 Työllisyysperusteiset siirtomenot investointeihin	0,640	1,000	1,000	1,000	3,000	3,000
	32.60.40 Energiatuki	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
	Valtion rahoitus yhteensä	45,561	46,760	47,410	46,710	51,560	51,060
	Kuntien rahoitus (arvio)	2,640	3,000	3,000	3,000	5,000	5,000
	Julkinen rahoitus yhteensä	48,201	49,760	50,410	49,710	56,560	56,060
	Yksityinen rahoitus (arvio)	11,000	11,000	12,000	13,000	13,000	13,000
	RAHOITUS YHTEENSÄ	59,201	60,760	62,410	62,710	69,560	69,060

MAAKUNTAOHJELMAN TOTEUTTAMISSUUNNITELMA, RAHOITUS 2011 – 2015

KANSALLINEN RAHOITUS, MUU, milj. €

KESKI-SUOMI

Rahoituslähde		2010	Esitys 2011	Esitys 2012	Esitys 2013	Esitys 2014	Esitys 2015
TEM	32.50.43	Maakunnan kehittämisraha (yhteensä)					
		1,500	1,600	1,900	2,400	3,000	3,000
		0,900	0,900	0,900	0,900	0	0
		0,600	0,700	1,000	1,500	3,000	3,000
STM	33.60.31	Valtionavustus kunnille sosiaali- ja terveydenhuollon hankkeisiin					
		0,700	0,700	0,700	0,700	0,700	1,000
		2,200	2,300	2,600	3,100	3,700	4,000
		1,900	1,950	2,100	2,350	2,200	2,500
		4,100	4,250	4,700	5,450	5,900	6,500
		0,300	0,320	0,380	0,480	0,600	0,600
		4,400	4,570	5,080	5,930	6,500	7,100
		RAHOITUS YHTEENSÄ					

MAAKUNTAOHJELMAN TOTEUTTAMISUUNNITELMA, RAHOITUS 2011 – 2015

EU-OHJELMAT, milj. €

KESKI-SUOMI

Rahoituslähde		2010	Esitys 2011	Esitys 2012	Esitys 2013	Esitys 2014	Esitys 2015
MMM	30.10.61 EU:n osallistuminen maaseudun kehittämiseen Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma	2,600	2,250	2,000	1,275		
	30.10.62 Valtion rahoitusosuus EU:n osaksi rahoittamasta maaseudun kehittämisestä Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma	3,200	2,750	2,440	2,220		
	30.40.62 Elinkeinokalatalouden markkinoinnin ja rakennepoliittikan edistäminen	0,500	0,500	0,500	0,500		
TEM	32.50.64 EU:n rakennerahastojen ja valtion rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-ohjelmiin ohjelmakaudella 2007–2013 EU:n rahoitus:						
	Länsi-Suomen EAKR -ohjelma	7,755	8,196	5,395	4,300		
	Manner-Suomen ESR -ohjelma						
	- Valtakunnallinen	2,129	2,115	1,710	0,900		
	- Alueellinen	3,359	3,550	2,298	1,800		
	Valtion rahoitus:						
	Länsi-Suomen EAKR -ohjelma	7,810	8,368	5,653	4,500		
	Manner-Suomen ESR -ohjelma						
	- Valtakunnallinen	2,602	2,585	2,090	1,100		
	- Alueellinen	3,729	3,989	2,685	2,150		
	EU:n rahoitus yhteensä	16,343	16,611	11,903	8,775		
	Valtion rahoitus yhteensä	17,341	17,692	12,868	9,970		
	Kuntien rahoitus (arvio)	5,870	5,897	4,247	3,700		
	Julkisen rahoitus yhteensä	39,554	40,200	29,018	22,445	0,000	0,000
	Yksityinen rahoitus (arvio)	21,487	22,400	11,948	11,800		
	RAHOITUS YHTEENSÄ	61,041	62,600	40,966	34,246	0,000	0,000

Aluehallintovirastojen (AVI) substanssimäärärahamomentit

Hallinnonala	Momentin numero	Momentin nimi
OPM	29.30.20	Opetustoimen henkilöstökoulutus ja eräät muut menot (lähialuemäärärahat)
TEM	32.40.31	Korvaus talous- ja velkaneuvonnan järjestämisestä
STM	33.02.20	Oikeuslääketieteellisen kuolemansyyn selvittämisen menot
STM	33.60.31	Valtionavustus kunnille sosiaali- ja terveydenhuollon hankkeisiin ja eräisiin muihin menoihin
STM	33.60.32	Valtion korvaus terveydenhuollon yksiköille erikoissairaanhoidon mukaiseen tutkimustoimintaan
STM	33.60.33	Valtion korvaus terveydenhuollon yksiköille iäkäre- ja hammaslääkärikoulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin
STM	33.60.34	Valtion korvaus terveydenhuollon toimintayksiköille oikeuspsykiatrisista tutkimuksista sekä potilassiirroista aiheutuviin kustannuksiin
STM	33.60.35	Valtionosuus kunnille perustoimeentulotuen kustannuksiin
STM	33.60.36	Valtionavustus saamenkielisten sosiaali- ja terveyspalvelujen turvaamiseksi
STM	33.60.64	Valtion korvaus rikosasioiden sovittelujen järjestämisen kustannuksiin
STM	33.70.01	Työsuojelun aluehallintoviranomaisten toimintamenot

LÄNSI-SUOMEN EAKR-OHJELMA 2011

Muu Keski-Suomi (pois lukien Saarijärven – Viitasaaren seutu)

Milj. euroa

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

		1. Yritystoiminnan edistäminen	2. Innovaatiotoiminnan ja verkostoitumisen edistäminen sekä osaamisrakenteiden vahvistaminen	3. Alueiden saavutettavuuden ja toimintaympäristön parantaminen	YHTEENSÄ
	YHTEENSÄ				26,850
	EAKR	2,649	1,941	0,917	5,552
	valtio	3,596	1,982	0,090	5,668
	kunnat	0,000	1,444	1,286	2,730
	yrietykset	12,000	0,800	0,100	12,900
Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristö-keskus	TEM Elinkeinot				
	EAKR	2,244	0,300		2,544
	valtio	2,921	0,100		3,021
	kunnat	0	0,350		0,350
	yrietykset	12,000	0		12,000
	TEM Tekes				
	EAKR		0,400		0,400
	valtio		0,600		0,600
	kunnat		0		0,000
	yrietykset		0		0,000
	TEM Finnvera Oyj				
	EAKR	0,450			0,450
	valtio	0,675			0,675
	kunnat	0			0,000
	yrietykset	0			0,000
	TEM Infrastruktuuri				
	EAKR			0,817	0,817
	valtio			0	0,000
	kunnat			1,226	1,226
	yrietykset			0	0,000
Keski-Suomen liitto	YM Ympäristö				
	EAKR				0,000
	valtio				0,000
	kunnat				0,000
	yrietykset				0,000
	TEM Alueiden kehittäminen				
	EAKR		0,400	0,100	0,500
	valtio		0,350	0,090	0,440
	kunnat		0,450	0,060	0,510
	yrietykset		0,500	0,100	0,600
Keski-Suomen liitto	OPM Innovaatiot				
	EAKR		0,841		0,841
	valtio		0,932		0,932
	kunnat		0,644		0,644
Liikenne- virasto	LVM Liikenne				
	EAKR				0,000
	valtio				0,000
	kunnat				0,000
Liikenne- virasto					
					0,000
					0,000
					0,000

Länsi-Suomen yhteiset teemat: 1. Kärkiklustereiden kehittäminen
 2. Innovaatio- ja oppimisympäristöjen kehittäminen
 3. Kansainvälisen vetovoimaisuuden lisääminen
 4. Hyvinvointipalvelujen innovatiivinen kehittäminen

LÄNSI-SUOMEN EAKR-OHJELMA 2011

Saarijärven–Viitasaaren seutu

Milj. euroa

Euroopan unioni
 Euroopan aluekehitysrahasto

		1. Yritystoiminnan edistäminen	2. Innovaatiotoiminnan ja verkostoitumisen edistäminen sekä osaamisrakenteiden vahvistaminen	3. Alueiden saavutettavuuden ja toimintaympäristön parantaminen	YHTEENSÄ
	YHTEENSÄ				
	EAKR	1,366	0,868	0,410	2,644
	valtio	2,068	0,532	0,100	2,700
	kunnat	0,000	0,781	0,521	1,302
	yrietykset	6,730	0,020	0,000	6,750
Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristö-keskus	TEM Elinkeinot				
	EAKR	1,166	0,628		1,794
	valtio	1,763	0,372		2,135
	kunnat	0	0,591		0,591
	yrietykset	6,730	0		6,730
	TEM Tekes	Yrityskohtaiset investointi- ja kehittämishankkeet	Yritysten toimintaympäristötuki, kuntien toimintaympäristö-hankkeet		
	EAKR		0		0,000
	valtio		0		0,000
	kunnat		0		0,000
	yrietykset		0		0,000
	TEM Finnvera Oyj				
	EAKR	0,200			0,200
	valtio	0,305			0,305
	kunnat	0		Seudun infran kärkihanke: Bioenergiaterminaalit ?	0,000
	yrietykset	0			0,000
	TEM Infrastruktuuri	Investointilainat ja -takaukset, yrittäjälainat sekä pienrahoitus			
	EAKR			0,400	0,400
	valtio			0,060	0,060
	kunnat			0,521	0,521
	yrietykset			0	0,000
Keski-Suomen liitto	YM Ympäristö				
	EAKR				0,000
	valtio				0,000
	kunnat		Teemat: Kärkiklusterit Kansainvälistyminen		0,000
	yrietykset				0,000
	TEM Alueiden kehittäminen				
Liikenne-virasto	EAKR		0,040		0,040
	valtio		0,045		0,045
	kunnat		0,015		0,015
	yrietykset		0,020		0,020
	OPM Innovaatiot				
	EAKR		0,200		0,200
Liikenne-virasto	valtio		0,115		0,115
	kunnat		0,175		0,175
	yrietykset		0,000		0,000
	LVM Liikenne	Oppilaitosten investointityyppiset kehittämishankkeet			
	EAKR			0,010	0,010
	valtio			0,040	0,040
	kunnat				0,000
	yrietykset				0,000
				Lisärahoitusta vuosien MYAK 2010 hankkeisiin	

LÄNSI-SUOMEN EAKR-OHJELMA 2012

Muu Keski-Suomi (pois lukien Saarijärven – Viitasaaren seutu)

Milj. euroa

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

		1. Yritystoiminnan edistäminen	2. Innovaatiotoiminnan ja verkostoitumisen edistäminen sekä osaamisrakenteiden vahvistaminen	3. Alueiden saavutettavuuden ja toimintaympäristön parantaminen	YHTEENSÄ
	YHTEENSÄ				18,674
	EAKR	1,833	1,237	0,624	3,694
	valtio	2,749	1,031	0,090	3,870
	kunnat	0,000	0,864	0,846	1,710
	yrietykset	8,700	0,550	0,150	9,400
Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristö-keskus	TEM Elinkeinot				
	EAKR	1,483			1,483
	valtio	2,224			2,224
	kunnat	0			0,000
	yrietykset	8,700			8,700
	TEM Tekes				
	EAKR		0,300		0,300
	valtio		0,450		0,450
	kunnat		0		0,000
	yrietykset		0		0,000
	TEM Finnvera Oyj				
	EAKR	0,350			0,350
	valtio	0,525			0,525
	kunnat	0			0,000
	yrietykset	0			0,000
	TEM Infrastrukturi				
	EAKR			0,524	0,524
	valtio			0	0,000
	kunnat			0,786	0,786
	yrietykset			0	0,000
	YM Ympäristö				
	EAKR				0,000
	valtio				0,000
	kunnat				0,000
	yrietykset				0,000
Keski-Suomen liitto	TEM Alueiden kehittäminen				
	EAKR		0,337	0,100	0,437
	valtio		0,222	0,090	0,312
	kunnat		0,323	0,060	0,383
	yrietykset		0,300	0,150	0,450
	OPM Innovaatiot				
	EAKR		0,600		0,600
	valtio		0,359		0,359
	kunnat		0,541		0,541
	yrietykset		0,250		0,250
Liikenne- virasto	LVM Liikenne				
	EAKR				0,000
	valtio				0,000
	kunnat				0,000
	yrietykset				0,000

LÄNSI-SUOMEN EAKR-OHJELMA 2012

Saarijärven–Viitasaaren seutu

Milj. euroa

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

		1. Yritystoiminnan edistäminen	2. Innovaatiotoiminnan ja verkostoitumisen edistäminen sekä osaamisrakenteiden vahvistaminen	3. Alueiden saavutettavuuden ja toimintaympäristön parantaminen	YHTEENSÄ
	YHTEENSÄ				
	EAKR	0,880	0,557	0,264	1,701
	valtio	1,331	0,386	0,066	1,783
	kunnat	0,000	0,455	0,332	0,787
	yrietykset	0,000	0,108	0,000	0,108
Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristö-keskus	TEM Elinkeinot				
	EAKR	0,700	0,280		0,980
	valtio	1,061	0,165		1,226
	kunnat	0	0,267		0,267
	yrietykset	0	0		0,000
	TEM Tekes				
	EAKR		0		0,000
	valtio		0		0,000
	kunnat		0		0,000
	yrietykset		0		0,000
	TEM Finnvera Oyj				
	EAKR	0,180			0,180
	valtio	0,270			0,270
	kunnat	0			0,000
	yrietykset	0			0,000
	TEM Infrastruktuuri				
	EAKR			0,164	0,164
	valtio			0,066	0,066
	kunnat			0,232	0,232
	yrietykset			0	0,000
	YM Ympäristö				
	EAKR				0,000
	valtio				0,000
	kunnat				0,000
	yrietykset				0,000
Keski-Suomen liitto	TEM Alueiden kehittäminen				
	EAKR	0	0,122	0,100	0,222
	valtio	0	0,131		0,131
	kunnat	0	0,054	0,100	0,154
	yrietykset	0	0,078		0,078
	OPM Innovaatiot				
	EAKR		0,155		0,155
	valtio		0,090		0,090
	kunnat		0,134		0,134
	yrietykset		0,030		0,030
Liikenne- virasto	LVM Liikenne				
	EAKR			0	0,000
	valtio			0	0,000
	kunnat			0	0,000
	yrietykset			0	0,000

Seudun infran
kärkihankkeet:
Bioenergiaterminaalit/
Laajakaistayhteyksien
kehittäminen ?

ESR-RAHOITUSOSUUDEN JA VALTION KANSALLISEN RAHOITUSOSUUDEN SUUNNITELMA

VUOSI: 2011

OHJELMA: Länsi-Suomen suuralue

MAAKUNTA: Keski-Suomi (pl. Saarijärven-Viitasaaren seutukunta)

Miljoonaa euroa

RAHASTO: ESR

VÄLITTÄVÄ TOIMIELIN	ELY			Maakunta		
HALLINNONALA	TEM	OPM	STM	TEM	Ohjelma-reservi	YHTEENSÄ
TOIMINTALINJA JA SEN OSUUS OHJELMASSA % KEHYKSESTÄ					2 %	
TL 1 YHT / 32 %	1,396	0,245	0,000	0,000	0,030	1,671
ESR	0,570	0,100	0,000	0,000	0,014	0,683
VALTIO	0,698	0,122	0,000	0,000	0,017	0,837
Kuntarahoitus	0,128	0,023	0,000	0,000		0,151
Muu julkinen	0,000	0,000	0,000	0,000		0,000
TL 2 YHT / 31 %	1,131	0,301	0,157	0,000	0,028	1,618
ESR	0,462	0,123	0,064	0,000	0,013	0,662
VALTIO	0,509	0,136	0,071	0,000	0,015	0,730
Kuntarahoitus	0,161	0,043	0,022	0,000		0,226
Muu julkinen	0,000	0,000	0,000	0,000		0,000
TL 3 YHT / 31 %	0,252	1,338	0,000	0,000	0,027	1,617
ESR	0,103	0,546	0,000	0,000	0,013	0,662
VALTIO	0,108	0,571	0,000	0,000	0,014	0,693
Kuntarahoitus	0,042	0,221	0,000	0,000		0,262
Muu julkinen	0,000	0,000	0,000	0,000		0,000
TL 4 YHT / 6 %	0,308	0,000	0,000	0,000	0,005	0,313
ESR	0,126	0,000	0,000	0,000	0,003	0,128
VALTIO	0,142	0,000	0,000	0,000	0,003	0,144
Kuntarahoitus	0,041	0,000	0,000	0,000		0,041
Muu julkinen	0,000	0,000	0,000	0,000		0,000
TL:t YHTEENSÄ	3,087	1,884	0,157	0,000	0,091	5,219
ESR	1,259	0,769	0,064	0,000	0,043	2,135
VALTIO	1,456	0,829	0,071	0,000	0,048	2,404
Kuntarahoitus	0,371	0,286	0,022	0,000		0,680
Muu julkinen	0,000	0,000	0,000	0,000		0,000

	TEM	OPM	STM	YHTEENSÄ
ESR, miljoonaa euroa	1,303	0,769	0,064	2,135
ESR %	61,0 %	36,0 %	3,0 %	100,0 %

ESR-RAHOITUSOSUUDEN JA VALTION KANSALLISEN RAHOITUSOSUUDEN SUUNNITELMA

VUOSI: 2012

OHJELMA: Länsi-Suomen suuralue

MAAKUNTA: Keski-Suomi (pl. Saarijärven-Viitasaaren seutukunta)

Miljoonaa euroa

RAHASTO: ESR

VÄLITTÄVÄ TOIMIELIN	ELY			Maakunta	Ohjelma- reservi	YHTEENSÄ
HALLINNONALA	TEM	OPM	STM	TEM		
TOIMINTALINJA JA SEN OSUUS OHJELMASSA % KEHYKSESTÄ						
TL 1 YHT / 32 %	1,013	0,173	0,000	0,000	0,000	1,186
ESR	0,378	0,065	0,000	0,000		0,443
VALTIO	0,483	0,083	0,000	0,000		0,566
Kuntarahoitus	0,152	0,026	0,000	0,000		0,178
Muu julkinen	0,000	0,000	0,000	0,000		0,000
TL 2 YHT / 31 %	0,825	0,213	0,111	0,000	0,000	1,149
ESR	0,308	0,080	0,041	0,000		0,429
VALTIO	0,352	0,091	0,047	0,000		0,491
Kuntarahoitus	0,165	0,043	0,022	0,000		0,230
Muu julkinen	0,000	0,000	0,000	0,000		0,000
TL 3 YHT / 31 %	0,202	0,947	0,000	0,000	0,000	1,149
ESR	0,075	0,353	0,000	0,000		0,429
VALTIO	0,082	0,383	0,000	0,000		0,464
Kuntarahoitus	0,045	0,211	0,000	0,000		0,256
Muu julkinen	0,000	0,000	0,000	0,000		0,000
TL 4 YHT / 6 %	0,222	0,000	0,000	0,000	0,000	0,222
ESR	0,083	0,000	0,000	0,000		0,083
VALTIO	0,097	0,000	0,000	0,000		0,097
Kuntarahoitus	0,042	0,000	0,000	0,000		0,042
Muu julkinen	0,000	0,000	0,000	0,000		0,000
TL:t YHTEENSÄ	2,262	1,334	0,111	0,000	0,000	3,708
ESR	0,844	0,498	0,041	0,000		1,383
VALTIO	1,014	0,557	0,047	0,000		1,618
Kuntarahoitus	0,404	0,280	0,022	0,000		0,706
Muu julkinen	0,000	0,000	0,000	0,000		0,000

	TEM	OPM	STM	YHTEENSÄ
ESR, miljoonaa euroa	0,843	0,498	0,041	1,382
ESR %	61,0 %	36,0 %	3,0 %	100,0 %

ESR-RAHOITUSOSUUDEN JA VALTION KANSALLISEN RAHOITUSOSUUDEN SUUNNITELMA

VUOSI: 2011

OHJELMA: Länsi-Suomen suuralue

MAAKUNTA: Keski-Suomi, Saarijärven-Viitasaaren seutukunta

Miljoonaa euroa

RAHASTO: ESR

VÄLITTÄVÄ TOIMIELIN	ELY			Maakunta	Ohjelma- reservi	YHTEENSÄ
HALLINNONALA	TEM	OPM	STM	TEM		
TOIMINTALINJA JA SEN OSUUS OHJELMASSA % KEHYKSESTÄ					2 %	
TL 1 YHT / 32 %	0,925	0,162	0,000	0,000	0,020	1,107
ESR	0,377	0,066	0,000	0,000	0,009	0,453
VALTIO	0,462	0,081	0,000	0,000	0,011	0,555
Kuntarahoitus	0,085	0,015	0,000	0,000		0,100
Muu julkinen	0,000	0,000	0,000	0,000		0,000
TL 2 YHT / 31 %	0,743	0,200	0,104	0,000	0,018	1,065
ESR	0,306	0,081	0,042	0,000	0,009	0,438
VALTIO	0,332	0,090	0,047	0,000	0,010	0,478
Kuntarahoitus	0,105	0,028	0,015	0,000		0,149
Muu julkinen	0,000	0,000	0,000	0,000		0,000
TL 3 YHT / 31 %	0,167	0,886	0,000	0,000	0,018	1,071
ESR	0,068	0,362	0,000	0,000	0,009	0,438
VALTIO	0,071	0,378	0,000	0,000	0,009	0,459
Kuntarahoitus	0,028	0,146	0,000	0,000		0,174
Muu julkinen	0,000	0,000	0,000	0,000		0,000
TL 4 YHT / 6 %	0,204	0,000	0,000	0,000	0,004	0,207
ESR	0,083	0,000	0,000	0,000	0,002	0,085
VALTIO	0,094	0,000	0,000	0,000	0,002	0,096
Kuntarahoitus	0,027	0,000	0,000	0,000		0,027
Muu julkinen	0,000	0,000	0,000	0,000		0,000
TL:t YHTEENSÄ	2,038	1,248	0,104	0,000	0,060	3,451
ESR	0,834	0,509	0,042	0,000	0,028	1,414
VALTIO	0,959	0,549	0,047	0,000	0,032	1,587
Kuntarahoitus	0,245	0,189	0,015	0,000		0,449
Muu julkinen	0,000	0,000	0,000	0,000		0,000

	TEM	OPM	STM	YHTEENSÄ
ESR, miljoonaa euroa	0,863	0,509	0,042	1,414
ESR %	61,0 %	36,0 %	3,0 %	100,0 %

ESR-RAHOITUSOSUUDEN JA VALTION KANSALLISEN RAHOITUSOSUUDEN SUUNNITELMA

VUOSI: 2012

OHJELMA: Länsi-Suomen suuralue

MAAKUNTA: Keski-Suomi, Saarijärven-Viitasaaren seutukunta

Miljoonaa euroa

RAHASTO: ESR

VÄLITTÄVÄ TOIMIELIN	ELY			Maakunta	Ohjelma- reservi	YHTEENSÄ
HALLINNONALA	TEM	OPM	STM	TEM		
TOIMINTALINJA JA SEN OSUUS OHJELMASSA % KEHYKSESTÄ						
TL 1 YHT / 32 %	0,671	0,115	0,000	0,000	0,000	0,786
ESR	0,250	0,043	0,000	0,000		0,293
VALTIO	0,320	0,055	0,000	0,000		0,375
Kuntarahoitus	0,101	0,017	0,000	0,000		0,118
Muu julkinen	0,000	0,000	0,000	0,000		0,000
TL 2 YHT / 31 %	0,546	0,141	0,074	0,000	0,000	0,761
ESR	0,204	0,053	0,027	0,000		0,284
VALTIO	0,233	0,060	0,031	0,000		0,325
Kuntarahoitus	0,109	0,028	0,015	0,000		0,152
Muu julkinen	0,000	0,000	0,000	0,000		0,000
TL 3 YHT / 31 %	0,104	0,488	0,000	0,000	0,000	0,591
ESR	0,050	0,234	0,000	0,000		0,284
VALTIO	0,054	0,253	0,000	0,000		0,308
Kuntarahoitus	0,000	0,000	0,000	0,000		0,000
Muu julkinen	0,000	0,000	0,000	0,000		0,000
TL 4 YHT / 6 %	0,184	0,000	0,000	0,000	0,000	0,184
ESR	0,055	0,000	0,000	0,000		0,055
VALTIO	0,064	0,000	0,000	0,000		0,064
Kuntarahoitus	0,064	0,000	0,000	0,000		0,064
Muu julkinen	0,000	0,000	0,000	0,000		0,000
TL:t YHTEENSÄ	1,505	0,744	0,074	0,000	0,000	2,322
ESR	0,559	0,330	0,027	0,000		0,916
VALTIO	0,672	0,369	0,031	0,000		1,072
Kuntarahoitus	0,274	0,046	0,015	0,000		0,335
Muu julkinen	0,000	0,000	0,000	0,000		0,000

	TEM	OPM	STM	YHTEENSÄ
ESR, miljoonaa euroa	0,559	0,330	0,027	0,916
ESR %	61,0 %	36,0 %	3,0 %	100,0 %

KESKI-SUOMEN LIITTO

Regional Council of Central Finland

KESKI-SUOMEN LIITTO
Regional Council of Central Finland

KESKI-SUOMEN LIITTO | Sepänkatu 4 | 40100 Jyväskylä | Keski-Suomen Talo
puh: 0207 560 200 | fax: 014 217 733 | etunimi.sukunimi@keskisuomi.fi
Virallinen posti liitolle kirjaamon sähköpostiosoitteella: kirjaamo@keskisuomi.fi